

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, Iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quæst. 11. Quænam alia quæri soleant, aut etiam possint circa actus
diuinæ voluntatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

atque aded illud in tali casu Deo esse impossibile. Cui profertur repugnat actus superfluus, & otiosus.

140 Ex quibus omnibus tandem concluditur, ita esse in multis casibus Deo possibile imperium efficax reflexum, vt etiam in alijs casibus illud ipsi repugnet. Huiusmodi autem discretio iudicio prudentis facienda est. Qui, pensatis omnibus, quo casu tale imperium rationi contentanum sit, & quo dissentaneum, dijudicabit, vt inde pergat ad iudicandum, quo casu sit Deo possibile, quo vero impossibile.

Propositio. 4.

141 Etiam sunt possibilia Deo imperia absoluta simplicia: necnon conditionata, & disiunctiua aequiualeuter tum simplicia, tum efficacia. In nullo tamen horum generum possibilis est longa progressio, nedum infinita, imperiorum.

Prima propositionis pars inde probanda venit. Quia ex vna parte intra quoduis istorum generum sunt Deo possibiles actus voluntatis directi, vt ex dictis in precedentibus constat: ex alia vero reflexi, quos vocamus imperia, honestam vtilitatem ab omni imperfectione immunem possunt habere in Deo iuxta dicta circa proposit. 1. Secunda autem propositionis pars ex dictis circa proposit. 2. & 3. facile venit inferenda. Facileque subinde ex illis inferri potest ab vnoquoque. Quanam autem istorum omnium imperiorum defecto reperiantur in Deo, per regulam sapientissime tactam de modo operandi Dei honestissimo dijudicandum est.

QVAESTIO. XI.

Quanam alia quari soleant, aut etiam possint circa actus diuinae voluntatis.

142 **S**ub hoc vniuersali quaestiois titulo quaestiu- sculas aliquot proponemus, breuiterque, prout earum materia postulat, resoluemus: quae vel communiter agitari solent, vel agitari possunt, maiorique ex parte spectant ad passiones, seu affectiones vel metaphysicas, vel phycas actuum diuinae voluntatis.

143 **P**rimo enim quaeritur. Quid sit voluntas signi, & quid voluntas beneplaciti: in quas volitio Dei (quae voluntas hic appellatur) celebri diuisione diuiditur à Theologis cum Magist. in 1. dist. 45. & 46. & S. Th. 1. p. q. 19. art. 11. & 12. Dico cum communi, voluntatem signi vocari, quae reuera non est in Deo; tribuitur tamen illi; quia signum aliquod externum datur, quod eam denotare solet, praesertim in nobis. Sic Deo punienti peccata ira, qualis nostra est, & ipse non habet, solet attribui. Sic ipsi aliquod praecipienti, vel comminanti voluntas de obiecto praeccepti, vel comminationis, quam sapienter non habet, tribuitur, vt videri est in praeccepto imposto Abrahae de immolatione filij, & in com-

minatione facta per Ionam de subuersione Niniue: de quibus Deus voluntatem non habuit, saltem absolute efficacem, prout denotabant verba, &c. Voluntas autem beneplaciti dicitur, quae Deus reuera vult aliquid, vel illud amat, vel in eo complacet quoquo modo. Sed est aduertendum, semper, cum dari dicitur voluntas signi, dari in Deo voluntatem beneplaciti, quae Deus cauat ipsum signum, licet nec detur ea voluntas, quam signum denotat, nec vlla alia de illius obiecto. Quo aliquorum Theologorum componitur, cessatque dissidium; alijs negantibus, & affirmantibus alijs, voluntatem signi semper ferre voluntatem beneplaciti secum coniunctam. Nam, neque negantes negant illam à qua procedit ipsum signum: neque affirmantes affirmant aliam.

Secundo quaeritur. Quid sibi velit illa alia celebris diuisione voluntatis Dei in antecedentem, & consequentem. Quam cum S. Th. 1. p. q. 19. art. 6. q. 23. de Verid. art. 2. & alibi tradunt communiter Theologi desumptam ex Chrysof. Homil. 1. in Epist. ad Ephes. & Damasce. lib. 2. Fidei, & in Dialog. contra Manich. alijsque Patribus. Dico, eam non eodem modo ab omnibus explicari. Nam quidam, arbitantes voluntatem tantum signi esse eam, quae Deus vult, omnes homines saluos fieri, voluntatem signi antecedentem, voluntatem autem beneplaciti consequentem esse, dixerunt. Sed hi communiter reijciuntur. Alij voluntatem antecedentem appellat in Deo eam, quae absolute est inefficax; eam autem consequentem, quae efficax, & absoluta est. Alij volunt, vt solum vocentur voluntas antecedens, & consequens, quae in obiecta opposita tendunt; prior quidem inefficaciter; posterior efficaciter; vt volitio saluandi omnes, & volitio damnandi Reprobos. Ceteras autem Dei voluntates nec antecedentes esse proprie, nec consequentes. Alij denique voluntatem antecedentem dicunt, quamcumque Deus ex se concipit circa obiectum spectatum secundum se, independenterque ab operibus creaturarum. Consequentem vero, quam Deus concipit, capta occasione ab operibus creaturarum, praesertim liberis, de obiecto scilicet prout supponente, vel connotante opera ipsa. Qui modus loquendi & aprior, & communior ceteris, & sanctis Patribus conformior proculdubio est. Iuxta quem tum voluntas antecedens, tum etiam consequens vel efficax, vel inefficax esse potest, vt satis notum est. De quibus scribentes iustis videri possunt Vazq. 1. p. disp. 83. cap. 3. Soar. lib. 3. de Attrib. cap. 8. Ruiz de Volunt. disp. 19. & 20. Gran. tract. 5. disp. 1. Albelda 1. p. q. 19. disp. 56. Ioan. à S. Thomà disp. 5. art. 8. Felix de Volunt. cap. 5. diff. 2. & Alij. Mihi enim haerere non vacat in hisce de nomine contrauerijs.

Terzio quaeritur. An amor, quem Deus erga se ipsum, solaque sua bona intrinseca habet aliquo modo efficax sit. Affirmat Albiz. disp. 4. de Volunt. sect. 4. Quia, inquit, si per impossibile Deus non haberet esse à se, per talem amorem sibi ipsi communicaret esse. Idem affirmat Granad. tract. 6. disp. 1. sect. 2. sed alio ex titulo. Quia nimirum talis amor nullum compatitur secum odium obiecti amati, aut amorem obiecti contradictorij. Consentit Ribaden. disp. 9. de Volunt. cap. 4. tum ex eodem titulo, tum ex alijs duobus. Primo; quia, sicut essentia diuina est à se ipsa efficaciter negatiue, quatenus

non habet esse acceptum ab alio distincto à se : ita & à suo amore : quia neque habet acceptum ab alio distincto à suo amore . Secundò ; quia talis amor cum carentià obiecti sui , à quo est indistinctus , componi nequit : ob idque efficacià non quidem productiua , sed formali efficax est respectu illius . Ego verò censeo , has efficacià acceptiones valde improprias , & abusivas esse . Quia efficacia , quæ ab efficiendo dicitur , duntaxat attribui iure potest illi voluntatis affectui , qui obiecti sui est casualis : qualis amor Dei de Deo ipso esse non potest ; cum Deus casualis non sit . Itaque efficacia tantum cadere potest in affectum desiderij : quem Deus non habet erga sua intrinseca bona iuxta dicta q. 5. proposit. 1. Minimè verò in affectus vel amoris stricti , vel gaudij , quos habet erga illa iuxta dicta quæst. 3. & 4. Quomodo autem affectus desiderij aut efficax , aut inefficax esse possit quæst. 2. num. 20. explicatum est .

146 **Quartò** queritur . Vtrum voluntas Dei semper , & infallibiliter impleatur ; quin sit possibile illi resisti . Est autem quæstio de sola voluntate Dei tendente in obiectum per modum desiderij ; nam hæc solum dici potest impleri , aut non impleri : non item , quæ in obiectum tendit per modum gaudij , aut amoris stricti , ut ex se est satis notum , & ex dictis num. præced. colligitur . Quo posito , certum imprimis est apud omnes , voluntatem Dei absolutam , & efficacem nequaquam posse non impleri : quia profus infructuabilis est ; prout videbimus in Tract. de Provid. Vnde nec tali voluntati potest vlla creatura cum effectu resistere ; tamen quandoque potentiam habeat ad eam impediendam , seu ad faciendum , quod non existerit , iuxta dicenda ibidem . Deinde etiam est certum , posse absolute non impleri voluntatem Dei inefficacem absolutam , atque etiam efficacem conditionatam . Quia neutra est incompatibilis cum negatione obiecti in quod tendit ; ut ex dicendis etiam in eodem Tract. planè constabit . Vnde bene potest creatura priori cum effectu resistere , faciendo , ut non existat obiectum , quæ ratione per ipsam volitum est . Posteriori verò propriè non dicitur resistere , etiam faciat , ut absolute non existat obiectum eius , tollendo , seu impediendo conditionem , sub qua illud est volitum : quia id non est facere , ut non existat obiectum ex suppositione conditionis , quo solum pacto est volitum per talem voluntatem .

147 Ex his , & illis , quæ iam statuta relinquimus n. 143. & 144. satis perspicue apparet , quamnam voluntas beneplaciti possit in Deo non impleri : quamnam etiam voluntas antecedens , & quamnam consequens aut possit , aut non possit . Sedataque manet contraversia , quæ in præsentibus gladiantur Doctores . Contententibus alijs , nullam voluntatem Dei beneplaciti posse effectu frustrari : quia putant , omnes , quæ non sunt signi , esse efficaces . Alijs , omnem voluntatem antecedentem , & nullam consequentem posse non impleri : quia omnem antecedentem absolute inefficacem esse arbitrantur . Alijs denique , tam inter antecedentes , quam inter consequentes esse aliquas , quæ possunt non impleri ; aliquas , quæ non possunt : quia in utrisque aliquas inefficaces , & aliquas efficaces ponunt . Dissidium tamen , ut cernitur , in alijs de nomine nititur commemoratis locis citatis . Quæ proinde si tollas , nulla hic lis remanet , ut constat .

Quintò queritur . An inter actus voluntatis diuina aliquis ordo detur . Et qualis . Secundoque est de ordine prioris , & posterioris . Circa quem primò sunt supponenda omnia , quæ de illo , & eius speciebus latè scripta habemus in Pharo scient. disp. 15. Suppono secundò , ordinem prioris , & posterioris nisi inter distincta extrema dari non posse : quia vnum , & idem qua tale prius , & posterius se ipso esse non potest , ut est manifestum . Quare , qualis fuerit distinctio , talis duntaxat ordo poterit esse : scilicet rationis tantum , si fuerit distinctio tantum rationis : virtutis tantum re ipsa , si distinctio fuerit re ipsa duntaxat virtualis : realis autem formaliter , adeoque absolute , & simpliciter , si distinctio quoque talis fuerit . Vnde planè sequitur primò ; eos , qui nullam distinctionem adhuc rationis admittunt inter actus diuinos , neque vllum inter illos ordinem prioris , & posterioris admittere posse . Secundò sequitur , Connotantes , qui per extrinsecam connotata complent Dei actus , eundem ordinem inter illos admittere posse ; (ut defactio admittunt plerique) , quem habent connotata ipsa inter se ; hic autem realis formaliter , adeoque absolute , & simpliciter talis esse solet , qualis quoque est ipsorum connotatorum distinctio . Insuperque inter formalitates intrinsecas Deo ordinem solius rationis admittere poterunt ij Connotantes , qui distinctionem solius rationis inter illas admittunt : secus verò , qui non admittunt , ut dictum est . Tertio ; quia inter formalitates intrinsecas Deo nemini fas est , ponere distinctionem simpliciter , & absolute realem ; nemini item fas est inter illas ponere ordinem prioris & posterioris simpliciter , & absolute realem : de quo nullum est dubium . Quartò ; qui inter formalitates diuinas , ex quibus actus diuini constant , distinctionem virtualem ponunt , (ut ponunt plerique non Connotantes) , ordinem quoque virtualem prioris , & posterioris ponere possunt ; atque adeo defactio ponunt .

Cum quibus ego dico breuissimè consentaneè ad doctrinam de constitutione diuinarum actuum , quam latè expositam relinquo disp. 31. quæst. 2. 3. & 4. inter actus intellectus , ac voluntatis Dei ordinem virtualem prioris , & posterioris dari spectantem ad seriem originis , sine casualitatis ; quatenus alijs causantur ab alijs virtualiter , causantesque proinde priores , & causati posteriores sunt virtualiter natura sua secundum talem seriem . Si autem in Deo sint aliqui actus non mutuo conuexi citra omnem interuenientem inter illos casualitatem , ordinem habebunt similiter virtualem prioris , & posterioris ad seriem connexionis spectantem . Tum , si quæ eorum ex genere suo sint inæquales quoad perfectionem , ordo quoque virtualis prioris , & posterioris erit in illis secundum seriem dignitatis . Secundum seriem verò durationis nullus inter actus diuinos ordo prioris , & posterioris dabilis est : quia omnes , qui semel existunt , necessarii debent durare simul ab æterno , & in æternum , & semper iuxta dicta disp. 31. quæst. 6. Quæ omnia recolenti doctrinam de huiusmodi ordinibus loco citato Phari traditam conspicua sunt . Vtrum autem in decretis , quibus Deus decernit fines , & media , dentur duo ordines aliquid ratione diuersi , quos ordines intentionis , & executionis appellat , in Tract. de Provid. exponeamus .

Sextò queritur . Quæ scientià duci possit voluntatis .

voluntas Dei ad amandum, vel odio habendum unum obiectum intrinsecè, vel semiextrinsecè connexum cum altero id est, ad alterum relatum transcendentaliter relatione connexionis, vel semiextrinsecè denominatum ab altero tanquam a connotato prout tale, iuxta dicta de huiusmodi obiectis supra disp. 23. q. 5. ubi, quomodo Deus illa amare, vel odio habere possit statui- mus. Modòque querimus, qua scientia ad illa vel amanda, vel odio habenda dirigi possit. Cuius quasiuncula resolutio magni profectò momenti est propter vniuersalem vsum, quem in variis punctis ad materiam de Providentiâ Dei spectantibus habere potest. Agam autem imprimis de scientiâ dirigente ad amandum, siue volendum efficaciter unum obiectum prout subest alteri, seu prout connotans alterum. Illaturus deinde, quid de reliquis dicendum sit.

153 Dico itaque primò, ad decernendum efficaci- ter obiectum A prout connotans existentiam ob- iecti B optimè posse dirigi Deum per scientiam simplicis intelligentiæ de possibilitate obiecti A, & simul per scientiam visionis absolutam de exi- stentiâ obiecti B: solam verò apprehensionè sim- plicem de existentia obiecti B, aut iudicium de possibilitate eius ad id non sufficere. Quoniâ de- cretū de obiecto A prout connotante existentiam obiecti B ita cum hac essentialiter est connexum, ut eius causatiuum non sit, eo quod volitio eius non est, uti suppono, iuxta doctrinam supra sta- tutam disp. 32. q. 5. proposuit. 2. Vnde tale de- cretum suapte essentia supponit talem obiecti B existentiam aliunde positam, vel ponendam. Deusque proinde neutiquam potest illud concipere, nisi per scientiam præuiam ad ipsum diri- gens de positione dictæ existentie aliunde oriun- dâ securus reddatur, ut est manifestum; nam, aliàs temerè, vel frustraneè, atque adeò pro- fus chymericè illud concipere conaretur. Nulla autem ad id muneris est aptior scientia, quam scientia absoluta visionis de dictâ existentia obiecti B, ut patet. Simplicem autem apprehensionem de tali existentia, iudiciumque de possibilitate eius ad talem præstandam securitatem inepta esse, inde perspicue apparet; quia sunt actus indiffe- rentes, qui tam cum ipsâ existentia, quam cum ipsius defectu comparari possunt. Per que vtraque datæ assertionis pars satis clarè manet monstrata.

154 Dico secundo, ad decernendum efficaciter obiectum A prout connotans existentiam obiecti B etiam posse dirigi Deum unâ cum scientiâ de possibilitate obiecti A per scientiam conditionatâ de existentia obiecti B sub conditione, quòd exi- stat obiectum A: quia, cum ex suppositione huius scientiæ sit necessarium, ut existat obiectum B, si extiterit obiectum A, æquè per il- lam, atque per scientiam absolutam redditur Deus securus de existentia obiecti B pro casu, quo ipse per aliquod suum decretum efficax ponat existens obiectum A: securèque proinde po- terit illud ponere existens per decretum conne- xum cum existentia obiecti B, atque adeò per decretum de obiecto A prout connotante exis- tentiam ipsam. Ex quo patet, bene posse Deum efficaciter decernere obiectum A prout connotans existentiam obiecti B antecedenter ad præscien- tiam absolutam de tali existentia ductum per conditionatam de eadem sub conditione, quòd existat obiectum A.

155 Dico tertio, etiam antecedenter ad præsci- entiam tum absolutam, tum conditionatam de

existentia obiecti B ductum per solam scientiam simplicis intelligentiæ de possibilitate amorum obiectorum A B bene posse Deum efficaciter, conditionatè tamen decernere obiectum A prout connotans existentiam obiecti B sub conditione, quòd aliunde ipsum obiectum B existens sit. Quod decretum absolutum euadet, si sit reuerâ purifica- ta conditio; sin minus suspensum, & sine effectu manebit ex defectu purificationis eius. Nisi for- tate sit insuper decretum efficax absolutum de obiecto A secundum se, & abique connotatione prædicta pro casu, quòd non sit existens obiectum B. Quæ omnia ex terminis ipsis satis, superque, nota sunt.

154 Dico quartò, si Deus vniico decreto indiuisim, efficaciterque decernat, ut existant ambo ob- iecta A B, simulque vel per idem decretum, vel per aliud cum eo connexum velit obiectum A prout connotans existentiam obiecti B, ad hoc totum præstandum per solam scientiam simplicis intelligentiæ dirigi poterit: atque adeò antecede- ter ad præscientiam tum absolutam, tum conditionatam de existentia obiecti B. Quia in tali casu, cum decretum de obiecto A prout connotante existentiam obiecti B vel per se ipsum, vel per aliud cum quo connectitur simul cum ob- iecto A ponat existens obiectum B, securus de existentia omnium requisitorum ad ipsum inde- penderet ab aliâ scientiâ potest Deus concipere illud. Sicut securus de existentia obiecti cuiusuis sui decreti efficacis, quæ ad illud requisita est, concipit Deus ipsum decretum ductus per solam scientiam simplicis intelligentiæ de possibilitate talis obiecti.

155 Ex his sequitur inferendum primò, eisdem quatuor modis posse Deum dirigi ad decernen- dum efficaciter obiectum A secundum se, casu, quòd illud sit connexum intrinsecè cum existen- tia obiecti B, quo casu & decretum de obiecto A erit cum existentia ipsâ connexum. Quòd enim decretum de A connectatur cum B propter semiextrinsecam connexionem ipsius A cum B, uti in casu præcedente, vel propter intrinsecam, uti in præsentè, nihil prolius interest ad rem.

156 Secundo inferitur, ad affectum simplicem de obiecto A prout connotante obiectum B per præscientiam de hoc absolutam, aut condiona- tam duci Deum posse iuxta primum, & secun- dum ex quatuor propositis modis; vel etiam, per scientiam simplicis intelligentiæ de utroque, si affectus conditionatus sit. Quartus verò mo- dus pro affectu simplici locum non habet. Idem- que venit dicendum de affectu simplici de ob- iecto A secundum se, casu, quòd illud sit conne- xum intrinsecè cum obiecto B, consentaneè ad dicta in simili de decreto efficaci.

157 Tertio inferitur, quæ dicta sunt de affecti- bus prosecutionis circa obiecta bona, pariter intelligenda venire de affectibus fugæ circa mala, illisque pariter subinde, suâ seruata proportio- ne, applicanda.

158 Quarto inferitur, doctrinam, quam dedi- mus circa quasiunculam præsentem eximia vti- litatis esse ad multas, grauissimasque difficultates in variis materijs Theologicis componendas, & cõplanandas. Per illam siquidem venit sciendū, quot modis antecedenter ad præscientiam absolu- tam meritorum possit Deus decernere remunc- rare illa decreto remuneratiuo ab ipsis meritis ni- hilominus dependente essentialiter. Per illam venit sciendum, quot modis potuerit Deus decernere

existentiam Christi Domini in remedium peccati ante huius absolutam praescientiam decreto nihil omnino dependente a peccato ipso essentialiter. Per illam venit sciendum, quot modis potuerit Deus ante praescientiam absolutam meritorem Christi ex ipsis meritis, in eorumve compensationem eximere B.V. Mariam non tantum a peccato originali, sed etiam a debito illius decreto nihilominus compensatio, atque adeo dependente essentialiter ab ipsis Christi meritis. Per illam demum venit sciendum, quot modis Deus multa alia huiusmodi generis potuerit, possitque praestare independentem ab aliqua praescientia absoluta, cuius influxum ad ea praestanda tanquam necessarium omnino requisierunt vsque adhuc communiter Theologi.

559 Septimo quaeritur. Vtrum, quemadmodum dari possunt in Deo actus voluntatis tum prolequutionis, tum fugae inter se dissimiles, atque adeo specie diuersi, ut sunt actus amoris stricti, gaudij, desiderij efficaciae, desiderij simplicis, &c. iuxta dicta in quaestionibus praecedentibus; ita dari quoque possint intra vnamquamque istarum specierum actus inter se inaequales quasi quoad intensiorem: idque aut circa distincta obiecta, aut etiam circa idem. Tracto autem quaestiuunculam hanc duxerat, stando in sententia non Connotantium, ponentiumque eiusmodi actus adaequate intrinsecos Deo, praesertim vt a me explicata disp. 3. q. 4. an. 297. Nam iuxta Connotantium sententiam vix possunt quaestiones huiusmodi locum habere. Quo posito, pro parte affirmatiua eius stat Quirous 1. p. tom. 1. in Comment. S. Thom. q. 20. art. 3. & 4. cum alijs a se relatis. Pro negatiua autem stare omnes Scholasticos communiter, cenlet Ruiz disp. 53. de Volunt. sect. 1.

560 Ego imprimis suppono vt certum apud omnes, inter actus diuinae voluntatis a parte rei nec dissimilitudinem, nec inaequalitatem formalem dari vltatenus posse. Quia tam dissimilitudo, quam inaequalitas essentialiter perunt distinctionem inter extrema dissimilia, vel in aequalia: cum evidens sit, idem sibi ipsi nec dissimile, nec inaequale posse esse. Et est certum apud omnes, actus diuinae voluntatis a parte rei vere, & formaliter inter se distinctos non esse: sed summum aequiualem, seu virtualiter. Quocirca sententia communis Scholasticorum absolute negantiu inaequalitatem, aut etiam dissimilitudinem actibus voluntatis diuinae de inaequalitate, dissimilitudineque formali exponenda est. Caeteroquin Theologi, qui inter actus voluntatis diuinae distinctionem aliquam aequiualem, sine virtualem admittunt, non est, cur nequeant inter illos admittere non solum dissimilitudinem; (quam, citra dubium aut expriment, aut supponunt); sed etiam inaequalitatem, aequiualem quoque, seu virtualem.

561 Dico itaque primo, actus diuinae voluntatis, alioquin similes inter se, tendentes in obiecta distincta inaequales quasi intensiue esse posse, saepeque tales esse de facto, inaequalitate scilicet virtuali. Quod proba primo; quia, vt tenent communiter Theologi cum S. Thom. 1. p. q. 20. art. 3. & 4. Deus non omnia, quae amat, amat aequaliter: sed magis amat, quae sunt meliora, quaeque sunt minus bona. Sed haec amorum inaequalitas non semper attribui potest effectibus eorum; quasi Deus ea solum subiecta veniat dicendus magis, quam alia, amare, quibus maiora bona, quam alijs,

conferat; vt exponant ipsorum Theologorum plerique. Ergo quandoque saltem debet attribui ipsis praesens amorum actibus. Minor, quae sola per probationem, probatur primo; quia Deus non solum creaturas existentes, sed etiam possibles amat proculdubio inaequaliter penes maiorem, vel minorem bonitatem earum. Sed his nulla Deus confert bona inaequalia. Ergo inaequalitas amorum, quibus eas amat, in ipsis amoribus stat praesens. Secundo; quia affectus simplices, quibus Deus complacet in bonitatibus absolutis creaturarum, penes talium bonitatum, inaequalitatem inaequales sunt: ob id enim per tales affectus praesens magis haud dubie Deus amat iustos, quam peccatores, & inter iustos magis eos, qui magis iusti sunt, etiam, quando nullis eorum confert vlla bona supra ea, quae tales affectus in ipsis supponunt: imo vero, quando ipsis confert alia bona inaequalia, id ex inaequalitate talium affectuum solet ducere originem. Igitur eiusmodi simplices affectus non ab inaequalitate suorum effectuum, quos non habent, sed ab inaequalitate propriae a se ipsis indistincta inaequales sunt. Tertio; quia affectus gaudij de bonis inaequaliter estimabilibus inaequales in Deo sunt citra dubium: (in quod probandum videtur tendere parabola de gaudente magis super vna oem recuperata, quam super nonaginta nouem non amissis Math. 18. & Luca 15.). Sed haec gaudiorum inaequalitas ex parte effectuum eorum stare nequit, vt pote quos non habent. Ergo ex parte ipsorum actuum stat. Quarto; nam, quo iure asseritur a Theologis, Deum amare magis bona meliora, eodem debet quoque ab eis aseri, Deum odisse magis mala peiora. Sed inaequalitas odiorum Dei non semper eorum effectibus potest attribui: nam plis citra dubium odit Deum peccatum mortale, quam veniale, etiam, quando nihil efficit circa illa. Ergo nec inaequalitas amorum Dei potest eorum effectibus semper attribui; sed quandoque saltem ipsis amorum actibus est necessario attribuenda. Ex quibus concluditur, actus diuinae voluntatis per se ipsos posse esse, saepeque de facto esse inaequales. Quod erat probandum.

Secundo probatur idem ipsum quasi apriori; quia, sicut bonum eo ipso est amabile etiam a Deo; sic maius bonum eo ipso est magis amabile etiam a Deo. Sed substantia amoris, quo Deus potest amare bonum, ab ipso amore est indistincta. Ergo & quantitas amoris, qua Deus potest magis amare maius bonum, ab ipso amore est indistincta. Ergo amores, quibus inaequalia bona a Deo sunt inaequaliter amabilia penes quantitatem a se ipsis indistinctam sunt inaequales. Pariterque venit philosophandum de odijs, quibus inaequalia mala inaequaliter sunt odibilia a Deo.

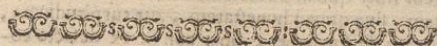
Tertio probatur; quia, esse a Deo inaequalia bona inaequaliter amabilia, & inaequalia mala inaequaliter odibilia, idem est, ac, habere illa dignitates sibi intrinsecas inaequales ad actus amoris, & odij, Dei inaequales similiter ab intrinseco. Repugnarent autem in bonis, & malis inaequalibus dignitates taliter inaequales, si ad actus taliter inaequales non esset potestas in Deo, vt est notum; quia dignitas ad aliquid impossibile repugnans est. Necessae est igitur, vt ad tales actus sit potestas in Deo, eo ipso, quod bona, & mala inaequalia amabilia, & odibilia sunt a Deo inaequaliter.

164 Quarto probatur; quia in eo, quod actus voluntatis diuinæ eiusdem speciei quoad suas perfectiones numericas quasi intensiue tunc inæquales nulla cernitur imperfectio repugnans Deo: quandoquidem neque cernitur iuxta sententiam Theologorum communem in eo, quod actus Dei, aliaque ipsius attributa intrinseca specie diuersa quoad suas perfectiones specificas inæqualia sint, prout nos explicauimus tom. 1. disp. 16. quæst. 5. Igitur, uti admittitur in Deo inæqualitas quoad suas specificas perfectiones inter actus intellectus, & voluntatis, inter ipsumque intellectum, & voluntatem, atque inter alia huiusmodi. Ita admittenda est in Deo inæqualitas quasi intensiua quoad suas perfectiones numericas inter duos actus vel amoris stricti, vel gaudij, vel desiderij, atque inter huiusmodi ceteros.

165 Pergo iam, & dico secundo, etiam esse actus eiusdem speciei diuinæ voluntati possibiles tendentes in idem obiectum, & inter se nihilominus inæquales quoad perfectionem quasi intensiuam. Quod probo primo; quia neque in huiusmodi actuum inæqualitate cernitur vlla imperfectio repugnans Deo, ut ex argumento factio num. præced. colligitur. Ergo neque huiusmodi actibus talis est neganda inæqualitas. Secundo; quia, ut pertinet ad infinitudinem diuini intellectus, habere circa idem obiectum omnes actus diuersos inter se quoquo modo, qui non dicunt imperfectioem, iuxta doctrinam supra statutam disp. 23. quæst. 4. Ita pertinet ad infinitudinem diuinæ voluntatis, illos similiter posse habere. Actus autem eiusdem speciei inæquales quasi intensiue aliquo modo sunt diuersi inter se, & nullam dicunt imperfectioem. Negandum igitur non est, eos esse diuinæ voluntati possibiles. Tercio; quia, ut pertinet ad perfectionem libertatis Dei posse quoduis bonum limitatum, vel amare, vel non amare simpliciter, prout sibi placuerit, iuxta doctrinam stabilitam in præcedentibus quæstionibus. Ita proculdubio ad eundem libertatis pertinet perfectionem, posse quoduis bonum limitatum vel amare magis, vel minus; maioreve, vel minore amore, etiam eiusdem speciei, prout sibi placuerit. Ergo possibiles sunt Deo circa vnumquodque bonum limitatum amores quasi intensiue inæquales etiam intra eandem speciem, atque adeo quoad suas indiuiduales perfectiones.

166 Defacto autem Deus vnumquodque bonum eatenus amat, vel non amat; eatenusque vel maiore, vel minore amore amat; quatenus sibi est decentissimum, siue honestissimum, iuxta doctrinam de morali necessitate Dei ad honestissime operandum statutam supra disput. 32. quæst. 3. proposit. 9. Et, quod de actibus amoris relatè ad bonum dictum est, pariter de actibus odij relatè ad malum venit intelligendum.

167 Quomodo verò inæqualitati actuum voluntatis diuinæ non obstat eorum infinitudo; uti nec inæqualitati aliorum attributorum Dei obstat infinitudo eorum, ex dictis tom. 1. disput. 16. quæstio. 5. citata constat.

DISPUTATIO 35.

De moralitate actuum Dei liberorum.

Sermo erit in hac disputatione de actibus Dei liberis tam internis pertinentibus ad voluntatem diuinam, quam externis pertinentibus ad diuinam omnipotentiam; vtrique enim, & illi soli capaces sunt moralitatis, ut ex dicendis apparebit. Erunt autem sermo, quantum fieri possit, succinctus, ut ceteris, quæ in sequentibus restant scribenda, locum demus. Præmissaque vniuersali quæstione de ijs pertinentibus ad moralitatem actuum naturæ rationalis in genere, quæ tangi ad propositum oportuerit; doctrinam de moralitate actuum Dei, deque virtutibus moralibus eius alijs in duabus quæstionibus concludemus.

QVAESTIO I.

Quid sit moralitas actuum naturæ rationalis. Quotplex. Et qualis.

Pro maiore distinctione, & claritate eorum, quæ circa moralitatem actuum naturæ rationalis in communi sunt perstringenda in hac quæstione, illa per distinctas propositiones, censui, edisserenda, ut sequitur.

Propositio 1.

Libertas actuum naturæ rationalis latius patet, quam eorum moralitas.

Est contra Carleton tom. 1. suæ Theol. disp. 89. sect. 1. qui cum Salas, & alijs docet, omnem actum liberum eo ipso moralem esse, & imputabilem ad laudem, vel ad vituperium; actusque subinde moralitatem aliud ab eius libertate non esse. Oppositum tamen tenent nobiscum. Molina apud eundem, Esparza lib. 3. de act. hum. quæst. 16. & alij. Quoniam, ut actus naturæ rationalis sit moralis, siue moraliter imputabilis ad laudem, vel ad vituperium, non satis est, quod ille sit liber quoad suam substantiam, seu entitatem physicam; sed insuper requiritur, quod sit liber quoad suam vel honestatem, vel turpitudinem. Sed prima istarum libertatum sine secundâ stare potest. Ergo actus naturæ rationalis liber potest esse, quin sit moralis: quod ipsum est, libertatem eius latius, quam eius moralitatem, patere. Maior est certa. Quia solum euadit dignus aut laude, aut vituperio, qui liberè amplectitur, siue exequitur aut honestatem, aut turpitudinem. Consequentia autem legitima est. Et minor probatur. Quia fieri potest, sepeque fit, ut actus quoad entitatem